

Storm och stiltje

SOM-undersökningen 2018
SOM-rapport nr 74

Ulrika Andersson, Björn Rönnerstrand,
Patrik Öhberg och Annika Bergström (red)

Redaktörer: Ulrika Andersson, Björn Rönnerstrand,

Patrik Öhberg och Annika Bergström

© Författarna och SOM-institutet

Teknisk redaktör: Ulrika Hedman

Omslag: Daniel Zachrisson

Redigering: Henny Östlund

Tryck: Ale Tryckteam, Bohus, 2019

ISBN: 978-91-89673-44-1

ISSN: 0284-4788

ISRN: GU-STJM--74-SE

INNEHÅLL

Förord	9
Storm och stiltje Ulrika Andersson, Björn Rönnerstrand, Patrik Öhberg och Annika Bergström	11
FÖRTROENDE & TILLIT	
Den positiva valårseffekten finns även 2018 Sören Holmberg och Lennart Weibull	37
Forskningsutmaningar (i storm och stiltje) Anna Maria Jönsson	47
Högt förtroende för nyhetsmedier – men under ytan råder stormvarning Ulrika Andersson	65
Partikulär tillit – lita på människor i området där man bor Sören Holmberg och Bo Rothstein	81
PARTIER	
Rekorhög röstdelning Linda Berg, Gissur Ó Erlingsson och Henrik Oscarsson	93
Rekordlåg personröstning Henrik Oscarsson	107
Partiernas ideologiska positioner Richard Svensson	117
Strategisk röstning till vänster (och höger) i riksdagsvalet 2018 Annika Fredén	133
Vilka partier hade bäst politik enligt väljarna i valet 2018 – och spelade det någon roll? Johan Martinsson	141

VÄLFÄRD & FOLKHÄLSA

Betyg på offentlig förvaltning
Sören Holmberg 155

Polarisering i skolfrågor?
Förändringar i svensk opinion mellan 2014 och 2018
Sverker Lindblad 169

Medborgarna och automatiserat beslutsfattande
Thomas Denk, Karin Hedström och Fredrik Karlsson 183

**Support for Swedish integration policies for immigrants:
economic motivations and party preference**
Constanza Sanhueza Petrarca and Marie Demker 197

**Åsiktsöverensstämmelse mellan medborgare och politiker i
alkoholpolitiska frågor**
David Karlsson, Sören Holmberg och Lennart Weibull 215

Starkt stöd för obligatorisk barnvaccination
Johannes Lindvall, Björn Rönnerstrand och Frida Sandelin 231

GAMLA & NYA MEDIER

Gamla och nya medier i samspel i de lokala valrörelserna
Lars Nord och Gunnar Nygren 253

**Stort samhällsengagemang spelar roll för nyhetsvanorna –
särskilt bland unga**
Ulrika Andersson 269

Bokläsning och den svenska bokmarknaden
Birgitta Wallin, Elisa Tattersall Wallin och
David Gunnarsson Lorentzen 287

Allas bibliotek?
Catarina Eriksson och Katarina Michnik 301

KLIMAT & ENERGI

Dystopiernas kamp: svenskarnas syn på klimatförändringar och antibiotikaresistens i jämförelse
Björn Rönnerstrand 323

Kärnkraften aktuell igen
Sören Holmberg 335

Svensk vindkraftopinion under 20 år
Per Hedberg 345

OPINION & ATTITYDER

Rekordhøgt stöd för EU
Linda Berg, Kajsa Evertsson, Elisabeth Falk och Maja Sörebro 361

**Ökad arbetskraftsinvandring:
Är löntagare och arbetsgivare överens?**
Elina Lindgren 373

Kvinnor och mäns politiska åsikter och intresse under 30 år
Elin Naurin och Patrik Öhberg 395

**Polariserade problembeskrivningar?
Om befolkningens viktigaste frågor och samhällsproblem**
Johan Martinsson och Marcus Weissenbilder 409

**Migrationsfrågorna som ideologisk lots:
partipolitisering och polarisering**
Marie Demker 421

Synen på trosuppfattningar i Sverige
Lennart Weibull 433

Yrkesgruppers ideologiska polarisering 1998–2018
Daniel Enström och Ulrika Andersson 455

Försvaret och geopolitikens återkomst
Joakim Berndtsson, Ulf Bjereld och Karl Ydén 475

METODREDOVISNING

Den nationella SOM-undersökningen 2018

Marcus Weissenbilder

489

BILAGOR

Om författarna

501

SOM-institutets böcker

507

FÖRORD

Storm och stiltje är SOM-institutets 74:e forskarantologi sedan starten 1986. Den bygger på 2018 års nationella SOM-undersökning – den 33:e i ordningen. Undersökningen genomfördes som sex riksrepresentativa urval om vardera 3 500 slumpmässigt utvalda personer boende i Sverige i åldrarna 16 till 85 år. De sex delundersökningarna är att betrakta som editioner av samma studie. Uppsättningen av enkätfrågor varierar något mellan editionerna men de delar också ett stort antal gemensamma frågor om samhälle, opinion och medier samt demografi och bakgrund.

Huvuddelen av de svar som ligger till grund för analyserna i boken inkom under oktober 2018. Ansvarig för datainsamlingen har varit *Indikator – Institutet för kvalitetsindikatorer* med Edvin Boije som fältledare. Närmare uppgifter om undersökningens uppläggning och genomförande finns i metodredovisningen längst bak i boken. En mer utförlig dokumentation av 2018 års SOM-undersökningar finns att ladda ner på www.som.gu.se/publicerat (SOM-rapport 2019:02).

I boken medverkar forskare från många olika ämnesområden och lärosäten. De sammanlagt 31 kapitlen speglar den ämnesmässiga bredd som finns i SOM-undersökningarna. Varje författare svarar själv för sin tolkning av data och slutsatserna i respektive kapitel.

Dataunderlaget från tidigare SOM-undersökningar är tillgängliga för akademisk forskning och utbildning via Svensk Nationell Datatjänst (SND) vid Göteborgs universitet. De publikationer som hittills utgivits av SOM-institutet finns förtecknade längst bak i föreliggande volym. Mer information om SOM-institutet finns på institutets hemsida (www.som.gu.se).

Göteborg i juni 2019

Ulrika Andersson
Docent
SOM-institutet

Björn Rönnerstrand
Fil. dr
SOM-institutet

Patrik Öhberg
Docent
SOM-institutet

Annika Bergström
Professor
Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

